

MUIJALA I -ASEMAKAAVAN (L68) LAAJENNUS: LIITO-ORAVA-, PESIMÄLINNUSTO-, KASVILLISUUS- JA LUONTOKOHDESELVITYS

Marko Vauhkonen

26.8.2021

MUIJALA I -ASEMAKAAVAN (L68) LAAJENNUS: LIITO-ORAVA-, PESIMÄLINNUSTO-, KASVILLISUUS- JA LUONTOKOHDESELVITYS

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Aineisto ja menetelmät	3
2.1 Maastotöiden toteuttaminen	4
2.2 Luontokohteiden arvottaminen	5
3 Tulokset	6
3.1 Yleiskuvaus	6
3.2 Arvokkaat luontokohteet	15
3.3 Merkittävät eliölajit	17
3.4 Ekologiset yhteydet	19
4 Yhteenveto ja suositukset	19
5 Lähteet ja kirjallisuus	20

Kansi: Näkymä tämän selvityksen osa-alueelta 11.

Pohjakartat ja ilmakuvat © Maanmittauslaitos.

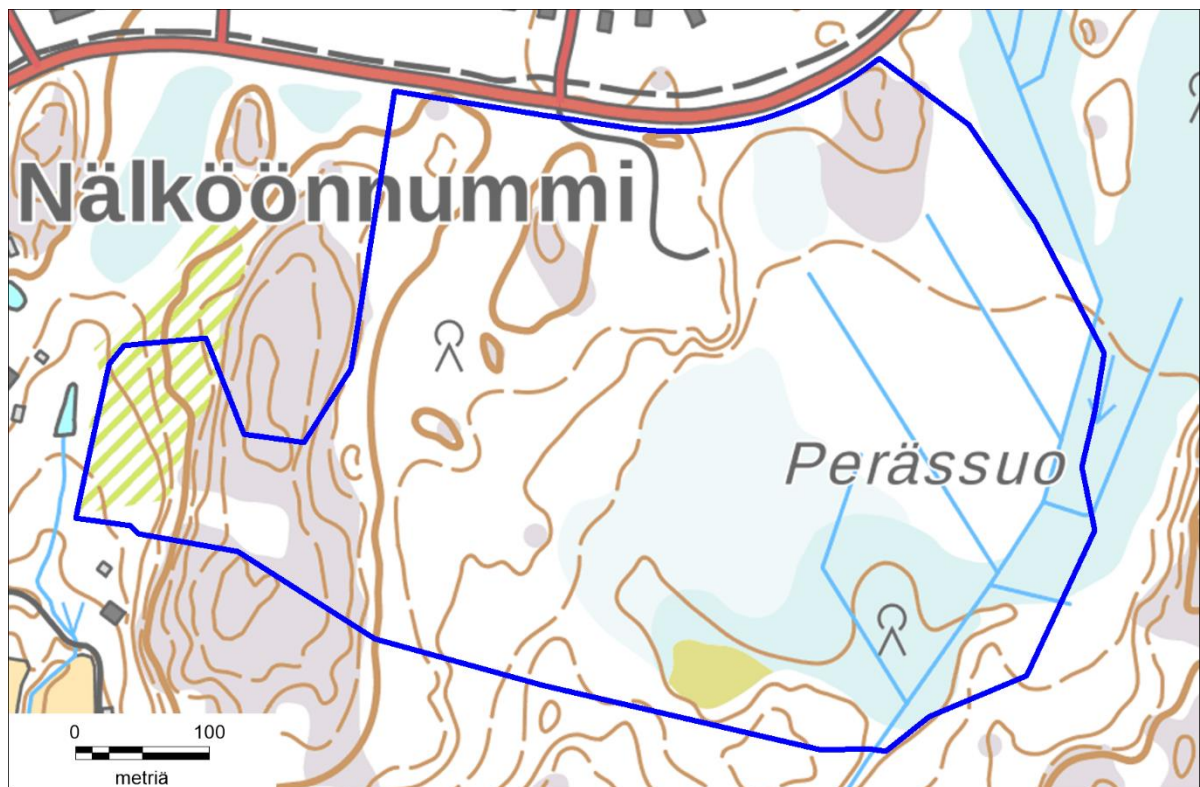
Valokuvat © Marko Vauhkonen.

1 JOHDANTO

Lohjan kaupungin kaavoitusohjelmaan sisältyy Muijala I -alueen (L68) asemakaavan ja asemakaavamuutoksen laatiminen. Vuonna 2020 kaupunki tilasi asemakaavoituksen lähtötiedoksi tarvittavan luontoselvityksen Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä (Vauhkonen 2020).

Vuonna 2021 luontoselvitystyötä jatkettiin laajennusalueella, jonka sijainti ja rajausta ilmenevät kuvasta 1. Se on osoitettu voimassa olevassa Lohjan taajamaosayleiskaavassa pääosin asuntoalueeksi (A2), julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY1) sekä lähivirkistysalueeksi (VL).

Muijala I -asemakaavan laajennusalueen luontoselvityksen on tehnyt biologi, FM Marko Vauhkonen Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:stä.

Kuva 1. Muijala I -laajennusalueen sijainti ja rajausta (sininen viiva).

2 AINEISTO JA MENETELMÄT

Työtä varten oli käytettävissä Lohjan taajamaosayleiskaavaa varten tehty luontoselvitykset (Envibio 2010, Lohjan kaupunki 2011, Pokkinen 2009). Lisäksi aiemmat luontotiedot tarkistettiin ympäristöhallinnon rekistereistä ja paikkatietoai-

neistoista (Suomen ympäristökeskuksen Avoin tieto -palvelu), Suomen Lajitietokeskuksesta sekä Lohjan kaupungin paikkatietopalvelu Paikkarista ja ympäristönsuojelun tiedoista (Jarkko Koskela ja Laura Ahopelto).

Kevään ja kesän 2021 aikana tehty luontoselvityksen maastotyöt suunniteltiin ja toteutettiin niin, että tulosten perusteella voidaan arvioida asemakaavan luonto-vaikutuksia. Selvitykset tehtiin asemakaavatarkkuudella soveltaen ympäristöhallinnon ohjeita (mm. Söderman 2003, Nieminen & Ahola 2017). Kaikissa maastotöissä käytettiin GPS-laitetta (Garmin 62s), jolla mm. havaintopaikat voidaan paikantaa riittävällä tarkkuudella.

2.1 Maastotöiden toteuttaminen

Liito-orava

Liito-oravan esiintyminen Muijala I -laajennusalueella selvitettiin 20.4.2021. Maastoinventointi tehtiin Sierlan ym. (2004) sekä Niemisen & Aholan (2017) ohjeiden mukaisesti. Liito-oravan jätöksiä etsittiin sopivien pesä-, suoja- ja ruokailupuiden tyviltä. Näitä ovat mm. kolopuut ja kookkaat kuuset sekä lehtipuut, etenkin haavat ja lepät. Mahdolliset jätöslöydöt paikannetaan GPS-laitteella.

Liito-oravan asuttamat metsiköt (elinpiirit, mahdolliset ydinalueet) rajataan jäätöshavaintojen sekä puuston koostumuksen ja rakenteen perusteella kartalle. Näistä metsiköistä etsitään liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (kolopuut tai risupesät lähiympäristöineen), jotka paikannetaan ja rajataan kartalle. Lisäksi tarkastellaan liito-oravan käyttämiä tai lajille mahdollisia puustoisia kulkuyhteyksiä ympäröiville metsäalueille.

Pesimälinnusto

Yleispiirteisen pesimälinnustoselvityksen tavoitteena oli selvittää ns. huomionarvoisten lajien (ks. jäljempänä) ja pesivälle linnustolle tärkeiden kohteiden esiintyminen selvitysalueella. Laskennat tehtiin Helsingin yliopiston eläinmuseon (nyk. Luonnontieteellinen keskusmuseo) kartoituslaskentaohjeiden (Koskimies & Väisänen 1988) maastotyömenetelmää soveltaen.

Kolmea laskentakierrosta on pidetty asemakaavatarkkuudella minimimääränä eri aikaan saapuvien muuttolintujen ja eri aikaan pesivien lajien havaitsemiseksi. Vuoden 2021 laskennat tehtiin 20.4., 21.5. ja 15.6.2021. Ensimmäisellä kerralla keski-tyttiin varhain pesivään lajistoon (mm. tikat, kanalinnut, osa petolinnuista).

Lintulaskennat ajoittuivat klo 3.30–9 välille. Sää oli kaikilla kerroilla riittävän hyvä linnuston havainnoinnin kannalta. Toisessa laskennassa satoi heikosti lyhyen aikaa, mutta tämä ei vaikuttanut lintujen lauluaktiivisuuteen. Kolmannessa laskennassa tuuli oli ajoittain kohtalaista ja saattoi heikentää kauempana laulaneiden lintujen kuuluvuutta.

Laskentakierroilla koko alue kierrettiin jalkaisin niin, että mikään kohta ei jäänyt noin 30 metriä kauemmaksi kulkureitistä. Laskennoissa merkittiin muistiin kaikki

tavatut lintulajit sekä kartoille huomionarvoisten lintujen havaintopaikat käyttämällä Helsingin yliopiston eläinmuseon ohjeen mukaisia merkintätapoja. Huomionarvoisia lintuja olivat seuraavat:

- erityisesti suojeltavat ja muut uhanalaiset lajit
- silmälläpidettävät lajit
- alueellisesti uhanalaiset lajit
- lintudirektiivin liitteen I lajit
- Suomen erityisvastuulajit
- tikat lukuun ottamatta yleistä käpytikkaa
- petolinnut
- merkittävien elinympäristöjen, esim. lehtojen ja vanhojen metsien, ilmentäjälajit.

Tulokset tulkittiin ns. maksimiperiaatteen mukaisesti, jolloin reviiriksi tulkittiin yksikin pesintää ilmaiseva havainto (parit, laulavat koiraat, varoittelevat yksilöt jne.) lajille sopivassa ympäristössä.

Luonnonolot ja kasvillisuus, arvokkaat luontokohteet ja merkittävät eliölajit

Selvitysalueen kasvillisuus- ja luontotyyppejä, arvokkaita luontokohteita ja putkilokasvistoa inventoitiin 5.8.2021, jolloin selvitysalue käveltiin kattavasti läpi. Alue jaettiin ilmakuvan ja maastohavaintojen perusteella 14 osa-alueeseen, joilta inventoitiin sekä kirjattiin muistiin luonnonolojen, kasvillisuuden ja kasviston yleiskuvaus sekä mahdolliset erityispiirteet.

Maastossa selvitettiin arvokkaiden luontokohteiden esiintyminen. Näitä ovat mm. luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiset suojellut luontotyytit, vesilain 2 luvun 11 §:n mukaiset pienvesikohteet, metsälain 10 §:n mukaiset elinympäristöt ja Suomessa uhanalaiset luontotyytit (Kontula & Raunio 2018a, b). Lisäksi arvioitiin, onko alueella kohteita, jotka täyttäsivät METSO-ohjelman kriteerit (Syrjänen ym. 2016). Luontokohteet rajattiin kartalle ja arvotettiin.

Merkittävien kasvilajien (luontodirektiivin liitteiden II ja IV(b) lajit, erityisesti suojeltavat, valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaiset lajit, silmälläpidettävät sekä muut vaatelias tai harvinaiset lajit) esiintyminen inventoitiin kesän maastokäynneillä. Merkittävien kasvilajien esiintymät paikannettiin ja niistä kirjattiin ylös mm. runsaustieto.

Maastokäynneillä havainnoitiin myös muuta eliölajistoa ja arvioitiin huomionarvoisen lajiston kannalta merkittävät elinympäristöt tai kohteet sekä mahdolliset lisäselvitystarpeet.

2.2 Luontokohteiden arvottaminen

Arvokkaille luontokohteille (alaluku 3.2) annettiin seuraavan jaottelun mukainen arvoluokka. Sulkuihin on merkitty vastaava Södermanin (2003) mukainen arvoluokka. Luokkien kriteerit ovat ohjeellisia ja niiden soveltamisessa on huomioitu mm. kohteen pinta-ala, monipuolisuus, luonnontila ja huomionarvoinen lajisto.

Södermanin (2003) mukainen luontokohteiden luokittelu:

- A Kansainväliset
- B Kansalliset
- C Maakunnalliset/seudulliset
- D Paikalliset
- E Muut

1. Alue, jolla on vain vähäisiä luontoarvoja

Kohde edustaa tavanomaista luontoa eikä sillä esiinny harvinaisia tai uhanalaisia lajeja tai luontotyypppejä. Kyseessä voi olla myös kohde, jonka luontoarvot ovat tuhoutuneet ja arvoluokitusta voidaan nostaa arvojen palatessa.

2. Paikallisesti arvokas alue (Söderman luokka D)

Kohde on tavanomaisesta poikkeava elinympäristö, jolla voi esiintyä vähintään paikallisesti harvinaisia lajeja, vähintään paikallisesti merkittäviä elinympäristöjä tai kohteella on kohtuullisen edustava luonnontilassa oleva luontotyyppi. Kohteen edustavuus tällä hetkellä ei ole riittävä, jotta se olisi paikallisesti erittäin merkittävä.

3. Paikallisesti erittäin arvokas alue (Söderman luokka D)

Kohteella esiintyy vähintään paikallisesti harvinainen tai uhanalainen laji, uhanalainen tai arvokas elinympäristö, edustava, hyvässä luonnontilassa oleva luontotyyppi tai kohteen ominaispiirteet luovat mahdollisuuden monipuolisen lajiston esiintymiselle.

4. Maakunnallisesti arvokas kohde (Söderman luokka C)

Kohteella esiintyy Uudellamaalla erityinen tai ainutlaatuinen luontotyyppi tai uhanalaisen lajin tai lajien elinvoimainen esiintymä. Kohde täyttää kriteerit, jotka esitetään julkaisussa Luonnonympäristön arvottamisen kriteeristö Uudellamaalla (Salminen & Aalto 2012).

5. Valtakunnallisesti arvokas kohde (Söderman luokka B)

Kansallinen arvo on kohteella, jossa on erityisen edustava kokonaisuus uhanalaisia lajeja tai luontotyypppejä tai kohde on erityisen arvokas elinympäristöjen kokonaisuus, joka luo edellytykset runsaalle ja erikoistuneelle lajistolle.

3 TULOKSET

3.1 Yleiskuvaus

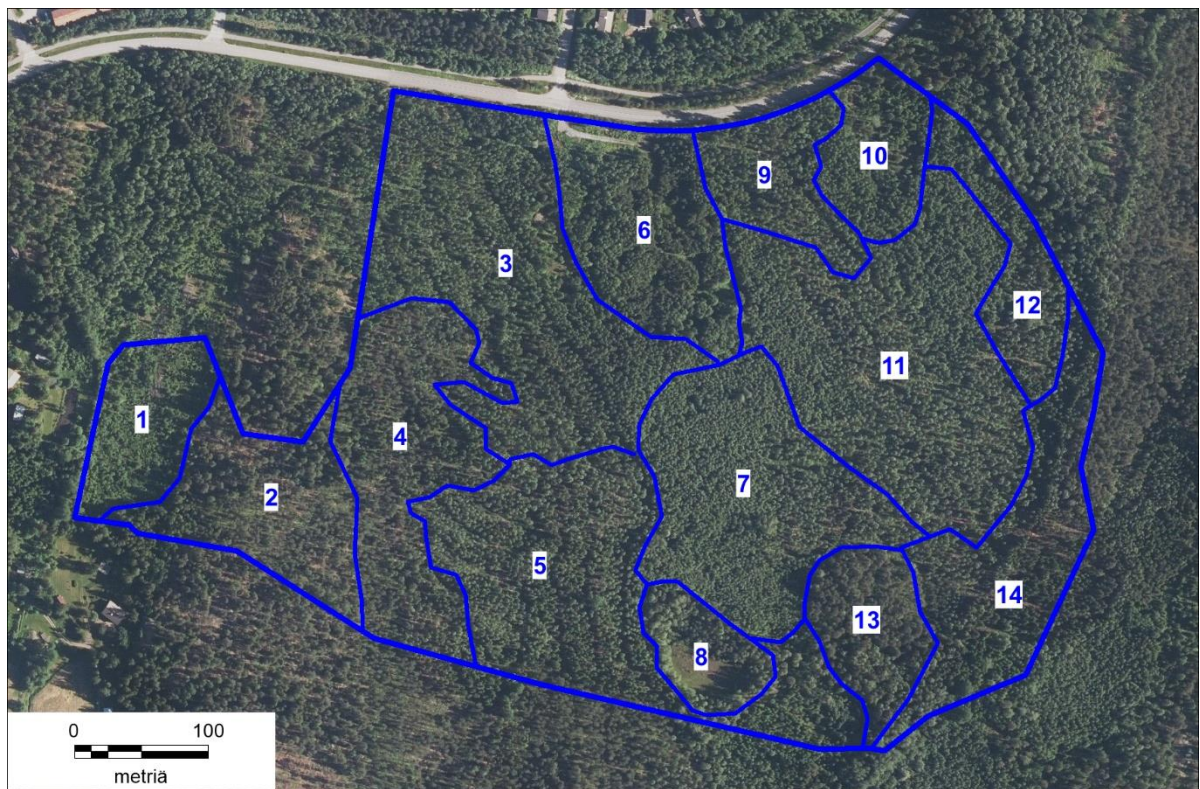
Muijala I -laajennusalue kuuluu kasvimaantieteellisessä aluejaossa eteläboreaaliin kasvillisuusvyöhykkeeseen ja sen sisällä lounaismaan eli vuokkovyöhykkeen lohkon. Alue sijaitsee lähellä hemiboreaalian vyöhykkeen rajaa Lohjanharjun reunamoreenimuodostuman etelä-kaakkoispuolella.

Selvitysalueen kallioperä on kiillegneissiiä sekä alueen itäreunalla graniittia. Peräsuon alueen maaperä on saraturvetta; muu osa laajennusalueesta on hienoa hietta sekä kalliomaata.

Selvitysalueen kivennäismaaosilla vallitsevat tuoreet kangasmetsät. Suokasvillisuuden aluejaossa Muijalan alue kuuluu Etelä-Suomen kilpiketaiden alueeseen. Selvitysalueella ei ole laajoja suoyhdistymiä, mutta suokasvillisuutta on alueen kaakkois- ja itäosassa. Pääosin nämä ovat kosteapohjaisia muuttumia tai turvekankaita, mutta alueen eteläreunalla on säilynyt pieni ojittamaton ja luonnontilaisen kaltainen suokohde. Selvitysalueella on lisäksi kaksi kallioaluetta sekä entinen maankaatopaikka.

Selvitysalueella ei ole järviä tai lampia. Alueella on kaivettuja ojia, joissa oli kesällä 2021 vain vähän vettä. Muita vesistöjä ei ole. Selvitysalueelle ei ulotu luokiteltuja pohjavesialueita.

Muijala I -laajennusalueen (kuva 1) pinta-ala on noin 25,4 hehtaaria. Se jaettiin 14 osa-alueeseen, joiden luonnonoloja ja kasvillisuutta kuvataan seuraavissa kappaleissa. Osa-alueiden sijainti ilmenee kuvasta 2.

Kuva 2. Muijala I -laajennusalueen jako osa-alueisiin 1–14 (siniset viivat).

Osa-alue 1

Taimikkoa ja osin nuorta kasvatusmetsää (koivu, kuusi). Tuoreen kankaan aluskasvillisuuden muodostavat mustikka, puolukka, metsälauha ja -kastikka, maitohorsma, sananjalka, oravanmarja, kangasmaitikka, metsäalvejuuri, kevätpiippo, nurmirölli ja metsätähti.

Osa-alue 2

Kalliomäen puustona on eri-ikäistä mäntyä sekä vähän koivua, kuusta, haapaa, pihlajaa ja katajaa. Kenttäkerroksessa vallitsevat tuoreen kankaan lajit: mustikka, puolukka, kangasmaitikka, metsälauha, metsäkastikka ja metsätähti. Kanervaa on niukasti.

Kuva 3. Kalliomäen puustoa osa-alueella 2.

Osa-alue 3

Nuorta kasvatusmetsää, jonka pääpuulajit ovat koivu ja mänty. Kuusta on paikoin sekapuuna sekä vähän pihlajaa ja raitaa. Aluskasvillisuus on tuoreille kankaille tyyppistä: metsäkastikkaa, metsälauhaa, maitohorsmaa, mustikkaa, puolukkaa, metsätähteä, kevätpiippoa, sananjalkaa, metsäalvejuurta ym.

Osa-alue 4

Varttunutta kasvatusmetsää, jonka harvennettu puusto on pääasiassa mäntyä ja kuusta. Nuorta koivua on sekapuuna paikoin ja lisäksi hyvin vähän nuorta haapaa. Kenttäkerroksessa tavataan samaa tuoreiden kankaiden lajistoa, jota on lueteltu edellisten osa-alueiden kohdalla.

Kuva 4. Puustoltaan harvennettua kasvatusmetsää osa-alueella 4.

Osa-alue 5

Varttunutta kasvatusmetsää, jonka pääpuulajit ovat kuusi ja koivu. Aluskasvillisuus on tuoreille kankaille tyypillistä; harvennetulla kuviolla sananjalka on runsas. Osa-alueen itäosa on osin kosteapohjaista tai soistunutta. Kasvilajistoon kuuluvat lisäksi mm. metsäalvejuuri, metsäkorte ja riidenlieko.

Osa-alue 6

Entinen maankaatopaikka lähiympäristöineen. Osa-alueelle on kasvanut tiheää ja nuorta mäntyvaltaista puustoa. Lisäksi tavataan koivua, raitaa ja muita pajuja, vähän kuusta sekä isotuomipihlajaa. Aluskasvillisuus on kulttuurivaikutteista: nurmi-

rölli, ahomansikka, aho-orvokki, voikukat, kultapiisku, rätvänä, paimenmatara, hii-renvirna, hietakastikka, valkoapila, metsälauha, kanerva, metsäkastikka, nuokku-talvikki ja vadelma.

Kuva 5. Tiheää nuorta puustoa entisellä maankaatopaikalla (osa-alue 6).

Osa-alueen halki kulkevalla tieuralla ja sen reunoilla tavataan mm. pujoa, valko-mesikkää, puna-, valko- ja alsikeapilaa, leskenlehteä, peltokortetta, piharatamoa, syysmaitiaista, voikukkia, punasänkiötä, ketosilmäruohoa, pietaryrttiä, niittyhu-malaa, ketohanhikkia, hoikkahopeahanhikkia, nurmilauhaa, nurmirölliä ja muita heiniä sekä siankärsämöä.

Tieuran päähän tuotujen maakasojen mukana alueelle ovat saapuneet mm. vuo-henputki, nokkonen, kurturuusu, pensasangervot, mongolianvaahtera, suopa-yrtti, maahumala ja tarha-alpi. Osa-alueen kaakkoisosassa on laaja kasvusto lajil-leen määrittämätöntä jättiputkea, joka on EU:n alueella haitalliseksi säädetty vie-raslaji.

Tieuran eteläpuolella on noin aarin kokoinen kuivahtanut soistuma. Sen lajistoon kuuluvat juola-, pullo-, harmaa-, jänön- ja kalvassara sekä röyhy- ja jouhivihvilä, suo-ohdake, rätvänä, luhtarölli ja kiiltopaju.

Osa-alue 7

Soistunutta aluetta, joka on läheisten ojitusten vuoksi muuttumaa tai turvekan-gasta. Puusto on pääasiassa nuorta ja varttunutta kasvatuskoivikkoa. Kuusta on sekapuuna vähän, itäosassa myös joitakin mäntyjä. Aluskasvillisuuden lajeja ovat metsäalvejuuri, mustikka, oravanmarja, vadelma, soreahiirenporras, nurmilauha, kultapiisku ja metsäimarre.

Osa-alueen lounaisosassa on pieni avoin suolaikku, jossa vallitsevat korpikastikka ja kurjenjalka. Reunoilla tavataan mustikkaa, puolukkaa, riidenliekoa, metsätähteä ja lakkaa.

Kuva 6. Nuorta koivikkoa osa-alueella 7.

Osa-alue 8

Arvokkaaksi luontokohteeksi rajattu suoalue, joka on säilynyt ojittamattomana. Avosuota ympäröi mustikkakorpi, jonka varttunut puusto on kuusta, mäntyä ja koivua. Kenttäkerros on niukkalajinen: mustikkaa, puolukkaa, metsäkortetta, pallosaraa, riidenliekoa ja vähän suopursua.

Avosuo-osa on lammen umpeenkasvun tuloksena syntynyttä saranevaa, jossa valitsevat pullosara ja luhtavilla. Muuta lajistoa ovat jouhi- ja juolasara sekä isokarpalo, pyöreälehtikihokki, kurjenjalka ja järvikorte. Lampivaiheen jäänteinä tavataan pikkupalpakkoa. Avosuon reunalla kasvaa lisäksi tupasvillaa ja lakkaa.

Kuva 7. Ojittamaton mustikkakorpi osa-alueella 8.

Osa-alue 9

Varttunutta sekametsää (koivu, mänty, kuusi). Puuston harvennuksen vuoksi metsäkastikka on hyvin runsas. Lisäksi tavataan mm. mustikkaa, puolukkaa, metsä- ja nurmilauhaa, metsäalvejuurta, ahomansikkaa, vadelmaa, kultapiiskua, jänönsaraa, oravanmarjaa, nurmirölliä, vähän jänönsalaattia ja nuokkotalvikkia. Osa-alueen itäosa on soistunut; rahkasammalia ja korpikarhunsammalta esiintyy paikoin. Ajourissa kasvaa saroja ja vihvilöitä.

Alueen länsirajalla on täyttömaarinteen (osa-alue 6) tyvellä oja, jonka reunojen kasvilajistoa ovat korpikaisla, metsäalvejuuri, käenkaali, jänönsalaatti, vadelma, nurmilauha, soreahiirenporras, koiranputki, mustikka, rönsyleinikki, ranta-alpi, metsäkorte ja metsäimarre.

Kuva 8. Näkymä osa-alueelta 9.

Osa-alue 10

Pieni kalliomäki, jonka aiemman valtapuuston hakkuussa on jätetty muutama siemenmänty ja yksi järeä haapa, jossa on useita koloja. Nykyisen harvan ja nuoren valtapuuston muodostavat mänty ja koivu; lisäksi tavataan vähän pihlajaa, kuusta ja katajaa. Aluskasvillisuudessa esiintyy mustikkaa, puolukkaa, kanervaa, metsälauhaa, metsäkastikkaa, ahomansikkaa, oravanmarjaa ja vadelmaa.

Osa-alue 11

Ojitettu alue kasvaa varttunutta ja osin nuorta kasvatuskoivikkoa, jossa on sekapuuna kuusta. Pitkälle edenneen muuttuman tai turvekankaan kenttäkerroksessa vallitsevat saniaisat: metsä- ja isoalvejuuri, soreahiirenporras sekä metsäimmarre. Muuta kasvilajistoa ovat metsäkorte, vadelma, mustikka, nurmilauha ja -röllä, käenkaali ja metsätähti sekä pensaista korpipaatsama.

Kuva 9. Osa-alueen 10 kalliolla kasvaa järeä kolohaapa.

Osa-alue 12

Selvitysalueen koillisosassa kasvaa sekapuustoista varttunutta kasvatusmetsää. Kenttäkerroksessa tavataan tuoreiden kankaiden peruslajistoa sekä mm. metsäalvejuurta ja metsäkortetta.

Osa-alue 13

Ojitetun mustikkaturvekankaan puustoltaan vanhempi kuvio. Aluskasvillisuutena on mm. mustikkaa, puolukkaa, metsäalvejuurta, metsälauhaa, metsätähteä, riidenliekoa, nuokkotalvikkia ja metsäkortetta.

Osa-alue 14

Selvitysalueen kaakkoisosassa kasvaa varttunutta kasvatusmetsää (mänty, koivu, kuusi). Mustikkaturvekankaan ja pieneltä osin tuoreen kangasmetsän kenttäkerroksessa tavataan samoja lajeja kuin edellisillä osa-alueilla. Lisäksi alueen pohjoisosassa on lievää rämeisyyttä, jota ilmentävät mm. suopursu, juolukka ja tupasvilla.

Kuva 10. Näkymä osa-alueelta 12.

3.2 Arvokkaat luontokohteet

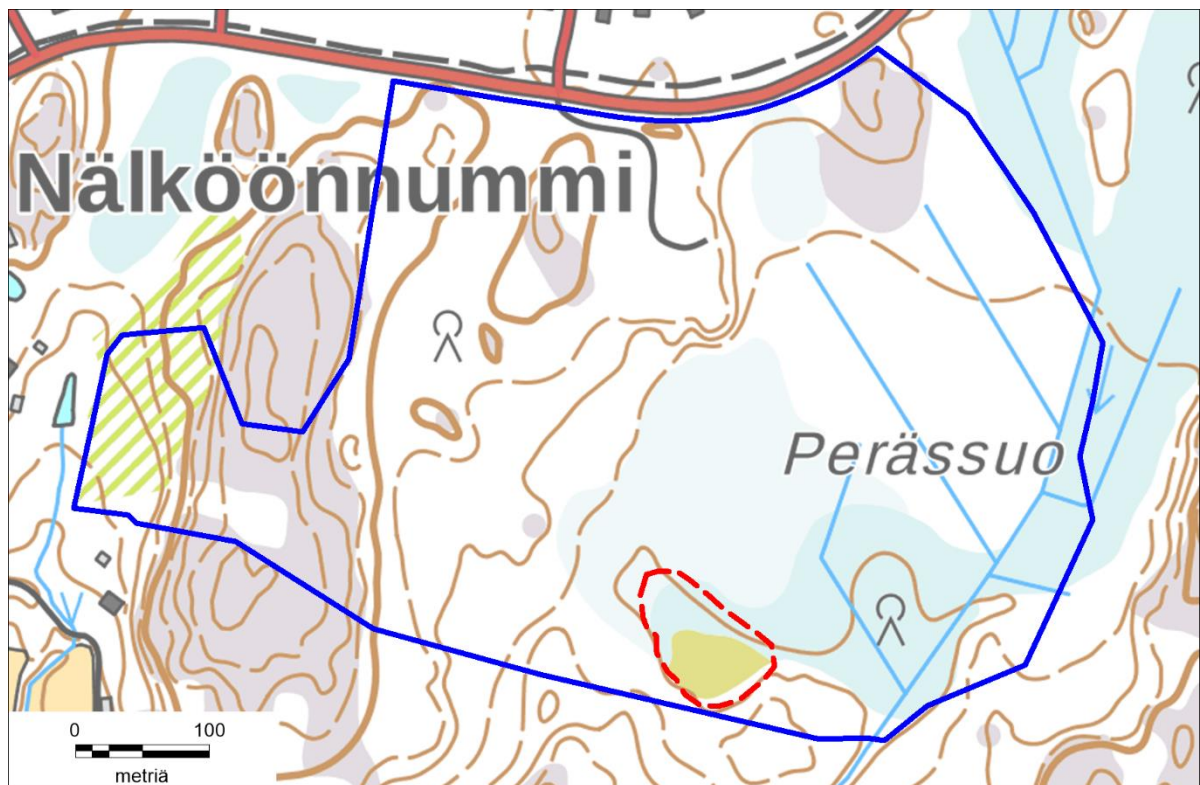
Muijala I -laajennusalueella ei sijaitse Natura 2000 -alueita, valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteita, luonnonsuojelualueita, suojeltuja luontotyypppejä tai luonnonmuistomerkkejä. Lähin Natura 2000 -alue on Lohjanharju ja Ojamonkangas, joka sijaitsee Lohjanharjuntien pohjoispuolella lähimmillään noin 600 metrin etäisyydellä selvitysalueesta.

Vuoden 2021 luontoselvityksessä ei todettu kohteita, jotka täyttäisivät luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisten suojeltujen luontotyyppien, vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisten pienvesikohteiden tai metsälain 10 §:n mukaisten elinympäristöjen kriteerit. Metsälakia ei sovelleta asemakaava-alueilla lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen osoitettuja alueita.

Selvityksessä ei todettu maakunnalliset LAKU-kriteerit (Salminen & Aalto 2012) täyttäviä kohteita. Todetut uhanalaiset luontotyyppit (Kontula & Raunio ym. 2018a, b) ja METSO-ohjelman kriteerien (Syrjänen ym. 2016) mukaiset kohteet käsitellään jäljempänä tässä alaluvussa.

Aiemmissa taajamaosayleiskaavan luontoselvityksissä (Envibio 2010, Lohjan kaupunki 2011) on rajattu yksi selvitysalueella osittain sijaitseva arvokas luontokohde: **Perässuo ja sen laskupuro**. Se on merkitty luo-alueena Lohjan taajamaosayleiskaavan kaavakarttaan. Kohde on aiemmin katsottu maakunnallisesti arvokkaaksi (Lohjan kaupunki 2011). Tässä työssä käytetyillä arvotusperusteilla (ks. alaluku 2.2) ei selvitysalueelle ulottuvaa osaa luokiteltu arvokkaaksi luontokohteeksi. Suolta alkava laskupuro on ihmisen kaivama oja.

Luontoselvityksessä rajattiin yksi arvokas luontokohde. Käytetyt arvoluokat on esitetty alaluvussa 2.2. Kohteen rajausta ilmenee kuvasta 11.

Kuva 11. Selvitysalueella todettu arvokas luontokohde eli Perässuon lounaisosa on rajattu punaisella katkoviivalla.

Perässuon lounaisosa, arvoluokka 2–3 (D)

Selvitysalueen eteläosassa oleva Perässuon lounaisosa (osa-alue 8) on säilynyt ojittamattomana. Rajattuun luontokohteeseen (kuva 11) sisältyy avoin saraneva sekä sitä reunustava mustikkakorpi. Kohteen kasvillisuutta on kuvattu lähemmin alaluvussa 3.1.

Saranevat on luokiteltu Etelä-Suomessa uhanalaiseksi (luokka VU; ks. Kontula & Raunio ym. 2018a, b) ja varpukorvet (joihin mustikkakorpi kuuluu) Etelä-Suomessa erittäin uhanalaiseksi (EN) luontotyyppiryhmäksi. Avosuota reunustava korpialue täyttää METSO-ohjelman luokan I kohteen kriteerit (Syrjänen ym. 2016).

Kuva 12. Peräsuon lounaisosan ojittamaton saraneva.

3.3 Merkittävät eliölajit

Liito-orava

Muijala I -laajennusalueella ei todettu liito-oravan jätöksiä tai muita merkkejä lajin esiintymisestä. Tulosten perusteella alueella ei ole lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

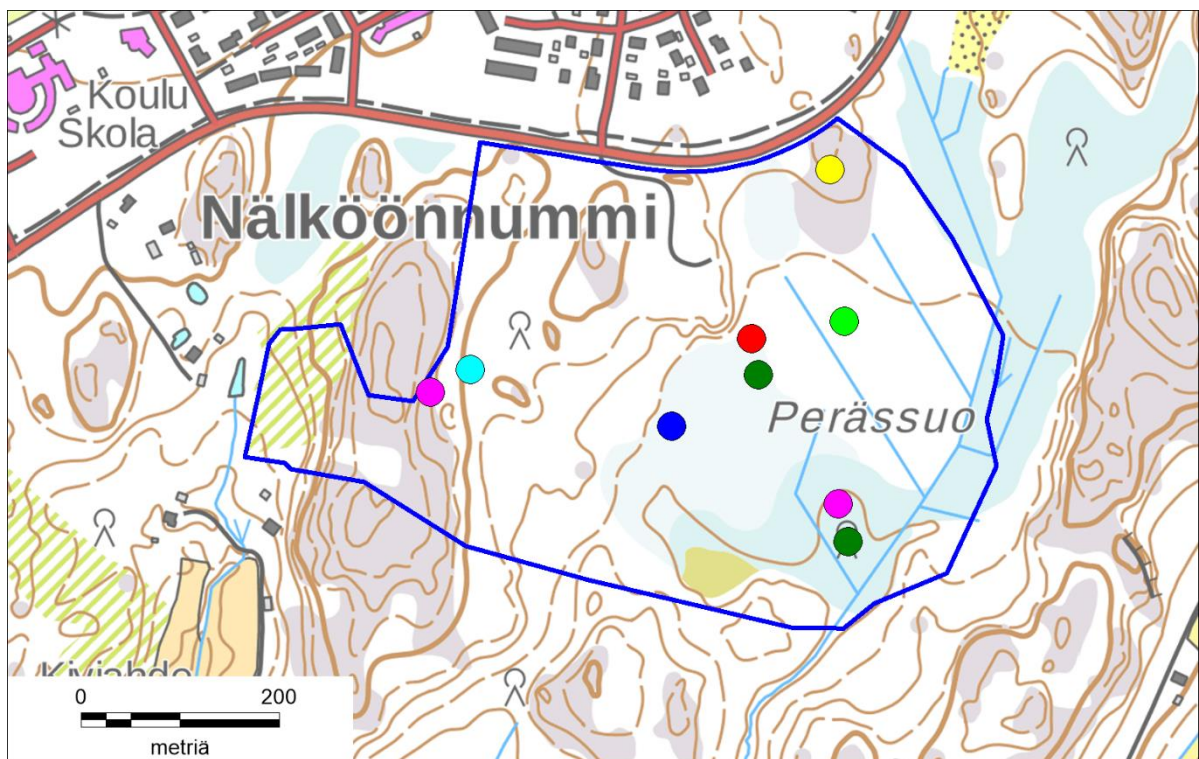
Selvitysalueella on hyvin vähän liito-oravalle soveltuvaa metsää. Ainoa järeä haapa, jossa oli myös koloja, todettiin osa-alueen 10 kalliolla. Haavan tyveltä ei löydetty liito-oravan jätöksiä eikä sen ympäristössä ole lajille tyypillistä elinympäristöä.

Pesimälinnusto

Vuoden 2021 lintulaskennoissa todettiin alueella pesivänä tai reviirillä seuraavat 28 lajia: harmaasieppo, hernekerttu, hippiäinen, hömötiainen, keltasirkku, kirjosiieppo, käpytikka, laulurastas, lehtokerttu, lehtokurppa, metsäkirvinen, mustapääkerttu, mustarastas, närhi, pajulintu, palokärki, peippo, peukaloinen, punakylkirastas, punarinta, puukiipijä, pyy, rautiainen, sepelkyyhky, sinitiaainen, talitiaainen, titaltti ja vihervarpunen.

Pääosa tavatuista linnuista on Uudellamaalla ja laajemminkin Etelä-Suomessa yleisiä lajeja (ks. Solonen ym. 2010, Valkama ym. 2011), jotka esiintyvät metsissä ja niiden reuna-alueilla. Ns. Punaisen kirjan (Hyvärinen ym. 2019) lajeja tavattiin kolme: hömötiainen (erittäin uhanalainen, EN), pyy (vaarantunut, VU) sekä närhi (silmälläpidettävä, NT). Pyy on lisäksi EU:n lintudirektiivin liitteen I laji, kuten myös palokärki. Lisäksi selvitysalueella tavattiin kolme muuta huomionarvoista, arvokasta elinympäristöä indikoivaa lajia (mustapääkerttu, peukaloinen, puukiipijä). Huomionarvoisten lajien reviirien tai havaintopaikkojen sijainti ilmenee kuvasta 13.

Tulosten perusteella ei katsottu perustelluksi rajata linnustollisesti arvokkaita kohteita. Reviirien sijainti voi useimmilla tavatuilla huomionarvoisilla lajeilla vaihdella vuodesta toiseen.

Kuva 13. Huomionarvoisten lintulajien reviirien tai havaintopaikkojen sijainti Muijala I -laajennusalueella vuonna 2021. Symbolien selitykset: sinipunainen = puukiipijä, vaalean sininen = närhi, keltainen = palokärki, punainen = peukaloinen, vaalean vihreä = mustapääkerttu, tumman sininen = hömötiainen ja tumman vihreä = pyy. Selvitysalueen raja on merkitty sinisellä viivalla.

Kasvit

Selvityksessä ei tehty havaintoja uhanalaisista, silmälläpidettävistä tai muista huomionarvoisista kasvilajeista. Laajennusalueelta ei ole tiedossa myöskään aiempia havaintoja tällaisista lajeista.

Muut eliölajit

Alueen luontotyyppien ja kasvillisuuden perusteella arvioitiin, ettei selvitysalueella todennäköisesti ole muita sellaisia kohteita tai elinympäristöjä, jotka olisivat huomionarvoisille eliölajeille tärkeitä. Perässuon alueella (lähinnä osa-alueet 7 ja 11) on jonkin verran vanhoja lahokantoja, jotka saattaisivat sopia lahokaviosamalen kasvupaikoiksi.

3.4 Ekologiset yhteydet

Lohjalla ei ole tehty koko kaupungin alueen kattavaa ekologisen verkoston ja yhteyksien tarkastelua. Uusimaa-kaava 2050:ssä on merkitty tämän työn selvitysalueen länsipuolelle eli alkuperäisen Muijala I -selvitysalueen kohdalle pohjois–eteläsuuntainen viheryhteystarve, joka ylittää rautatien ja maantiet. Yhteys moottoritien ja radan poikki perustuu selvitykseen Uudenmaan ekologisista verkostoista (Uudenmaan liitto 2018) ja olemassa olevaan Koikylän vihersiltaan moottoritien yli (Väre ym. 2014).

Lohjan taajamaosayleiskaavassa ei ole merkitty viheryhteystarpeita tämän työn selvitysalueelle, mutta yhteystarpeet on osoitettu alueen länsi- ja itäpuolille. Alkuperäiselle Muijala I -alueelle osoitetut yhteydet ovat asutuksen ja muun maankäytön vuoksi kapeita eivätkä välttämättä toimi parhaalla mahdollisella tavalla. Laajennusalueen itäosaa ja sen itäpuolista aluetta tulisikin hyödyntää metsälajien kulkuyhteyden turvaamisessa rautatien, Lohjanharjuntien ja edelleen valtatie 1:n yli.

4 YHTEENVETO JA SUOSITUKSET

Muijala I -asemakaavan laajennusalueen luontoselvityksessä todettiin yksi paikallisesti arvokas luontokohde (ks. tarkemmin alaluku 3.2). Perässuon lounaisosaan ei tulisi osoittaa maankäytön muutoksia. Suoalueen luonnontilan ja vesitalouden säilyminen tulee turvata ja sen ympärille tulisi jättää vähintään 20 metriä leveä suojavyöhyke. Luontokohteen itäpuoliset ojitetut suoalueet (osa-alueet 13 ja 14) tukisivat alueen luontokokonaisuuden ja ekologisen yhteyden säilymistä. Nämä osa-alueet tulisi mahdollisuuksien mukaan jättää maankäytön muutosten ulkopuolelle.

Selvitysalueen luonnonolojen perusteella ei arvioida olevan tarvetta täydentäville lajistonselvityksille. Lohjan kaupunki on tilannut erikseen alueen lepakkonselvityksen.

5 LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

- Envibio 2010: Luontoselvitys eräillä Lohjan taajamaosayleiskaavan alueilla. Luonnos 25.1.2010. – Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy. 32 s.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018a: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 1 – tulokset ja arvioinnin perusteet. – Suomen ympäristö 5/2008:1–388.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018b: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2 – luontotyyppien kuvaukset. – Suomen ympäristö 5/2018:1–925.
- Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988: Maalintujen kartoituslaskentaohjeet. – Teoksessa: Koskimies, P. & Väisänen, R. A. (toim.): Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2. painos. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki, ss. 58–70.
- Lohjan kaupunki 2011: Taajamaosayleiskaava. Arvokkaat luontokohteet 28.11.2011. Selostusta täydentävä liite. 79 s.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017:1–278.
- Pokkinen, R. 2009: Liito-oravaselvitys, Lohjan kaupunki. – Luontopalvelu Vanamo. 2 s. + karttaliitteet.
- Salminen, J. & Aalto, S. 2012: Luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle (LAKU). Loppuraportti. – Uudenmaan liiton julkaisuja E 119:1–54.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen ympäristö 742:1–113.
- Solonen, T., Lehikoinen, A. & Lammi, E. (toim.) 2010: Uudenmaan linnusto. – Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa, Helsinki. 509 s.
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016: Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025. – Ympäristöministeriön raportteja 17/2016:1–75.
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. – Ympäristöopas 109:1–196.
- Uudenmaan liitto 2018. Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyysien perusteella. – Uudenmaan liiton julkaisuja E 194:1–131.

- Valkama, J., Vepsäläinen, V. & Lehtikainen, A. 2011: Suomen III Lintuatlas. – Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö, Helsinki. – Verkkoosoitteessa <<http://atlas3.lintuatlas.fi>> (viitattu 8.9.2020).
- Vauhkonen, M. 2020: Muijala I -asemakaavan (L68) liito-orava-, pesimälinnusto-, kasvillisuus- ja luontokohdeselvitys. – Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. 35 s.
- Väre, S., Tuomola, K., Parviainen, S. & Krankka, M. 2014: Uudenmaan ELY-keskuksen alueellinen hirvieläinvaaraselvitys. – Uudenmaan ELY-keskus. Raportteja 14/2014. 85 s.